

بررسی اثر اعتیاد به اپیوم بر قطر مجرای صفراوی مشترک

دکتر شاهرخ موسوی^۱، دکتر علی بهشتی نامدار^۲، دکتر سهیل قناد^۳، دکتر جعفر طوسی^۴، دکتر مهدی بابایی^۴، مهرداد زحمتکش^۳

^۱ دانشیار، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی سمنان

^۲ دستیار داخلی، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی سمنان

^۳ پژوهشگر، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی سمنان

^۴ استادیار، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی سمنان

چکیده

زمینه و هدف

اعتیاد به مواد مخدر یکی از معضلات مهم جوامع بشری است که متأسفانه شیوع آن در کشور ما به طور نگران کننده ای افزایش یافته است. اپیوم تأثیرات متعددی بر قسمتهای مختلف بدن دارد که تاکنون در مورد آنها، مطالعات زیادی انجام شده ولی در خصوص اثر اپیوم بر اتساع مجرای صفراوی مشترک مطالعات اندکی صورت گرفته است.

روش بررسی

این مطالعه مقطعی، با انتخاب ۵۰ نفر معتاد به اپیوم و ۵۰ نفر شاهد که از نظر سنی و جنسی (همگی مردان ۲۰ تا ۶۰ سال) با هم مطابقت داشتند، انجام شد؛ بدین صورت که در طول ۹ ماه، ۵۰ نفر معتاد به اپیوم از مبتلایان به سوءهاضمه بدون زخم که حداقل به مدت ۲ سال به طور روزانه اپیوم مصرف کرده بودند، انتخاب شدند. قطر مجرای صفراوی مشترک در هر دو گروه (در مجموع ۱۰۰ نفر) توسط یک متخصص سونوگرافی اندازه گیری شد. در پایان، اثر مدت و روش مصرف اپیوم بر قطر مجرای صفراوی مشترک مورد بررسی و آنالیز آماری قرار گرفت.

یافته ها

میانگین قطر مجرای صفراوی مشترک در افراد معتاد به اپیوم $4/1 \pm 1/8$ میلی متر و در گروه شاهد $2/8 \pm 0/6$ میلی متر به دست آمد ($p < 0/0001$) در t-test و $p = 0/003$ در آزمون Mann-Whitney). روش مصرف (استنشاقی و یا خوراکی) و نوع اپیوم در میزان قطر مجرای صفراوی مشترک تأثیری نداشت. با استفاده از مدل رگرسیون خطی دریافتیم که به ازای هر سال افزایش مدت مصرف اپیوم، $0/17$ میلی متر بر قطر مجرای صفراوی مشترک افزوده می شود ($p < 0/0001$).

نتیجه گیری

افراد معتاد به اپیوم نسبت به افراد غیرمعتاد دارای مجرای صفراوی مشترک قطورتری هستند. روش مصرف اپیوم (خوراکی یا استنشاقی) تأثیری در اتساع مجرا ندارد اما هر چه مدت زمان مصرف اپیوم بیشتر باشد قطر مجرا نیز بیشتر می شود.

کلید واژه: مجرای صفراوی مشترک، اپیوم، سونوگرافی، مجرای کلدوک، اعتیاد

گوارش / دوره ۱۱، شماره ۴، زمستان ۱۳۸۵، ۲۲۴-۲۲۸

تاریخ پذیرش: ۸۵/۱۰/۶

تاریخ اصلاح نهایی: ۸۵/۱۰/۴

تاریخ دریافت: ۸۵/۳/۲۹

زمینه و هدف

اعتیاد از دیرباز چون بوف شومی بر زندگی انسانها سایه افکنده است. مصرف اپیوم در کوتاه مدت می تواند با شادی آفرینی کاذب همراه باشد، اما در درازمدت عوارض جسمی و روحی فراوانی را به دنبال خواهد داشت. (۱)

مورفین و مشتقات آن بر قسمتهای مختلف بدن تأثیر می گذارند. اگرچه بیشتر این تأثیرات شناخته شده اند اما هنوز هم بعضی از تأثیرات

نویسنده مسئول: سمنان، بلوار ۱۷ شهر یور، بیمارستان فاطمیه، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد

تلفن: ۰۲۳۱-۳۳۴۱۴۴۹۰ نمابر: ۰۲۳۱-۳۳۲۸۳۰۲

E-mail: shahrokhmousavi@yahoo.com

آنها ناشناخته باقی مانده اند. بدیهی است که بررسی در زمینه آشکارسازی تأثیرات اپیوم بر بدن انسان به خصوص در کشور ما که متأسفانه آمار بالایی (۲) از اعتیاد را در خود جای داده است، امری مهم و ضروری می باشد.

یکی از اثرات شناخته شده مورفین ایجاد اسپاسم در اسفنکتر اودی (SOD) است. (۳-۶)، گزارشهایی نیز در خصوص ایجاد اسپاسم اسفنکتر اودی متعاقب مصرف مزمن اپیوم و مشتقات آن در افراد معتاد منتشر شده است. (۷)، ما فکر می کنیم مصرف اپیوم و مشتقات آن در درازمدت می تواند با احتباس مواد صفراوی باعث افزایش قطر مجاری صفراوی مشترک (CBD) گردد. بدیهی است که اتساع CBD در افراد معتاد به اپیوم می تواند باعث گمراهی پزشکان در رویکرد به بیماریهای کبد و